

Sygn. akt III CSK 276/17

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa D.C. i E.C.
przeciwko A.C. i H.B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 lutego 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 21 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanych na rzecz powodów solidarnie kwotę
4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwani A.C. i H.B. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 kwietnia 2017 r., oddalającego ich apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 15 września 2016 r. Sąd pierwszej instancji zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz D.C. i E.C. kwotę 61.233 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów prac remontowych i modernizacyjnych poczynionych na nieruchomości położonej w M. nr [...].

Powodowie przedstawili umowę z dnia 10 września 2005 r. o użyczeniu im części domu, którą powód D.C. zawarł ze swoją matką D.C., zgodnie z którą użyczająca wyraziła zgodę na remont i modernizację użyczonego mieszkania, a prace te biorący w użyczenie miał finansować z własnych środków. Prace zostały wykonane w szerokim zakresie, obejmowały rozbudowę, w tym także nadbudowę i modernizację budynku. Ich wartość Sąd Okręgowy określił na podstawie ustaleń opinii biegłego, a Sąd Apelacyjny oszacował, że wartość ta mogła być nawet wyższa. Sądy za bezzasadny uznały zarzut pozwanych, jakoby wszelkie rozliczenia z tytułu nakładów na nieruchomość zostały dokonane w toku postępowania o dział spadku i zniesienie współwłasności. Wskazały, że przedmiotem ugody sądowej zawartej w sprawie o sygn. I Ns [...] były jedynie nieruchomości wchodzące w skład spadku po D.C., a jej celem, objętym wolą uczestników tego postępowania zawierających ugodę, było zakończenie sporu działowego, a nie rozliczenie nakładów, zwłaszcza że roszczenie to stanowiło w okolicznościach sprawy składnik majątku wspólnego małżonków (powodów), z których jeden - powódka E.C. - nie był uczestnikiem postępowania o dział spadku. Z uwagi na to, że wierzytelność z tytułu nakładów stanowiła składnik majątku wspólnego powodów, a więc także powódki, która miała status osoby trzeciej wobec uczestników postępowania o dział spadku po D.C., Sądy nie podzieliły argumentów prawnych pozwanych, powołujących się art. 618 § 3 k.p.c., jako zamykający powodom drogę do dochodzenia roszczeń z tytułu nakładów na spadkową nieruchomość po ukończeniu postępowania działowego.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wnieśli pozwani, zaskarżając go w części oddalającej ich apelację. W skardze opartej na drugiej

podstawie kasacyjnej zarzucili naruszenie art. 686 k.p.c., art. 618 § 1 k.p.c. i art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c., wnosząc o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, umożliwia także uchylenie orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Nie będąc ogólnie dostępnym środkiem zaskarżenia orzeczeń, umożliwiającym rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej, poddawana jest wstępnej ocenie w ramach tzw. przedsądu, ustanowionej w art. 398⁹ k.p.c., mającej za cel zbadanie, czy spełnia przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania.

Skarżący uzasadnili potrzebę rozpatrzenia ich skargi wystąpieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Ich zdaniem w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne wymagające wyjaśnienia - czy ugoda sądowa zawarta pomiędzy uczestnikami postępowania o dział spadku, która w swej treści zawiera zgodne postanowienie, iż kończy spór pomiędzy uczestnikami z tytułu działu spadku i że nie mają oni względem siebie jakichkolwiek roszczeń, obejmuje również rozliczenie nakładów, które nie zostały zgłoszone w toku postępowania działowego, oraz czy nakładów tych można dochodzić od uczestnika, któremu w drodze działu spadku nie przypadła nieruchomości, na którą ich dokonano.

Przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wykazania, że przedstawione zagadnienie jest istotne, nowe, poważne, dotąd nierozwiązane w orzecznictwie sądowym, jego rozstrzygnięcie jest konieczne do rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale zarazem nie ma charakteru jednostkowego, lecz stanowi problem abstrakcyjny (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.).

Zagadnienie wskazane przez skarżących nie ma wszystkich tych cech, dotyczy bowiem problemu, który był już kilkakrotnie rozpatrywany przez Sąd

Najwyższy, a przyjęte stanowisko uznać można za ustabilizowane i znajdujące poparcie także w piśmiennictwie. Zgodnie z tym poglądem, przepis art. 688 k.p.c. w zw. z art. 618 k.p.c. odnosi się do uczestników postępowania o dział spadku; nie zakreśla zaś żadnych ograniczeń dla osób trzecich, do których należy też małżonek współwłaściciela lub spadkobiercy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 18/15, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1979 r., III CRN 143/79, OSNC 1980, nr 6, poz. 119). Sąd Najwyższy wskazał w uchwale z dnia 2 kwietnia 1982 r., III CZP 10/82, (OSNC 1982, nr 11-12, poz. 162), że roszczenia o zwrot nakładów dokonanych z majątku wspólnego małżonków na nieruchomości, której współwłaścicielem był jeden z nich, małżonkowie mogą dochodzić w odrębnym procesie, przy zachowaniu ogólnych ograniczeń czasowych, a nie szczególnych, zaostrzonych norm obowiązujących w stosunkach pomiędzy spadkobiercami. Nie budzi też wątpliwości, że odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe po dokonaniu działu spadku co do zasady nie jest powiązana z otrzymanym w wyniku tego działu składnikiem spadku lecz wyznacza ją wielkość udziałów (art. 1034 § 2 k.c.).

W związku z tym uznać należy, że wskazana przez skarżących podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi. Okoliczności sprawy nie wskazują również, aby wystąpiły inne przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

Na wniosek powodów zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).